

İZMİR TİCARET ODASI
DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER MÜDÜRLÜĞÜ

İRLANDA'NIN TEMEL EKONOMİK
GÖSTERGELERİ
VE
TÜRKİYE - İRLANDA DIŞ TİCARETİ

Esin GÖNENÇ
AB Masası Uzman Yardımcısı
Nisan 2007

İRLANDA TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELERİ
VE
TÜRKİYE- İRLANDA DIŞ TİCARETİ

-İÇİNDEKİLER-

I. GENEL BİLGİLER

II. EKONOMİK GÖSTERGELER

III. DIŞ TİCARET

IV. YABANCI SERMAYE

V. TÜRKİYE İLE İKİLİ İLİŞKİLER

IV. İZMİR VE EGE BÖLGESİ İLE TİCARET VE İŞBİRLİĞİ OLANAKLARI

I. ÜLKE BİLGİLERİ

Başkenti	: Dublin
Yüzölçümü	: 70.280 km ²
Nüfusu	: 4,130 Milyon
Din	: Katolik % 94, Protestan % 3.3, Diğer % 1.7
Dil	: İrlandaca, İngilizce
Yönetim Şekli	: Parlamenter Demokrasi
Cumhurbaşkanı	: Mary McAleese
Başbakan	: Bertie Ahern

II. EKONOMİK GÖSTERGELER

GSYH	: 160.8 Milyon \$ (2005)
Kişi başına milli gelir	: 30.726 € (2004)
Enflasyon Oranı	: % 3,5 (2005)
İşsizlik Oranı	: % 4,4 (2005)
Para birimi	: Euro

KISA BİLGİ

İrlanda, geçtiğimiz 20 yıllık dönemde çok önemli ve büyük bir ekonomik gelişme göstererek, tarıma dayalı, küçük ve nispeten kapalı bir ekonomiden, büyüme hızı yüksek, dışa açık, sanayi ürünleri ve hizmet sektörü ağırlıklı bir ekonomi haline gelmiştir.

Sınai gelişmede rol oynayan anahtar faktör, ülkenin kendisini ticarete açması olarak ortaya çıkmaktadır. Yaklaşık 50 yıl önce benimsenen bu ilke doğrultusunda, ekonomik korumacılık terkedilmiş, ticareti engelleyen unsurlar elimine edilmiş ve ülkeye yabancı sermaye çekilmesi konusuna odaklanılmıştır. Eş zamanlı olarak, yerli sanayinin gelişimini sağlayacak ve sürdürecektir, ayrıca, uluslararası piyasalarda rekabet edebilmelerini sağlayacak politikaların oluşturulması da ihmal edilmemiştir. Bu amaçlara ulaşılabilmesini teminen, ilgili alanda faaliyet gösterecek olan kamu kurumu kurulmuştur. Sınai Kalkınma İdaresi (Industrial Development Authority-IDA), 1950 yılında kurulmuş ve İrlanda'daki endüstrinin geliştirilmesine ilişkin olarak yetkilendirilmiştir. Zaman içerisinde, anılan Kurum, ülkeye yabancı sermayenin çekilmesine odaklanan "IDA Ireland" ve yerli sanayinin gelişimini desteklemekten sorumlu olan "Enterprise Ireland" olarak ikiye ayrılmıştır.

Ülkeye çok uluslu yabancı sermaye çekilmesindeki başarı sonucunda, toplam ihracatın % 65'i, çok uluslu firmalar tarafından gerçekleştirilmektedir. ABD, mal ihracatının yaklaşık % 20'sinin gerçekleştirildiği ülke olarak, İrlanda için en büyük ihracat pazarı haline gelmiştir.

İrlanda'nın bu başarısının arkasındaki sebepleri aşağıdaki şekilde özetlemek mümkündür:

- Genç bir nüfus yapısı ve sürekli artan işgücü
- Ülkeye gelen yabancı sermaye
- AB'nin Yapısal Fonları ve Uyum Fonları'ndan alınan önemli miktardaki katkı
- Ekonomik kalkınma için benimsenmiş olan "Sosyal Ortaklık" prensibi
- Mal ve hizmet ticaretine açık politikalar izlenmesi
- Eğitim ve teknolojik gelişmeye verilen önem
- Sonuç almaya yönelik ve yaratıcı hükümet politikaları

Yıllar boyunca uygulanan, iş çevrelerine uyumlu ve tutarlı Hükümet politikaları, başta ilaç, biyo-ilaç ile bilişim ve iletişim teknolojileri sektörlerinde olmak üzere, pek çok sektördeki yabancı yatırımcının İrlanda'ya yönelmesini sağlamıştır. İrlanda, ticari nitelikli tüm şirket gelirlerine % 12.5 düzeyinde kurumlar vergisi uygulamaktadır. İrlanda, ABD firmalarının yatırımlarının dönüşümü bakımından dünyanın diğer ülkelerine kıyasla sürekli olarak daha iyi performans göstermektedir.

Hâlihazırda, dünyanın en büyük 15 ilaç firmasından 13'ü İrlanda'da faaliyet göstermektedir. İlaç sektörünün ihracatı, İrlanda'nın toplam imalat sanayi ihracatının % 40'ına karşılık gelmektedir. İrlanda'da faaliyette bulunan firmaların temel özelliği, mevcut yatırıma düzenli olarak yeniden yatırım yapmalarıdır. Bu firmalar, İrlanda'da başarılı iş performansları göstermekte ve başta AR-GE çalışmaları olmak üzere, gerek ölçek, gerekse çeşitlilik anlamında daha fazla iş yapmaktadırlar. İrlanda'nın çekmekte olduğu yatırım türü, giderek, stratejik global arz üretimi şekline dönüşmektedir.

Yukarıda sayılan bütün bu unsurlar, İrlanda'nın bir "Bilgi Ekonomisi" olması yönünde olumlu bir ortam yaratmıştır. Geçen 10 yıl boyunca, bilgi ekonomisi olma yönünde kaydedilen gelişme, bu anlamda bilhassa

araştırma konularındaki kapasitenin ve yeterliliğın arttırılması, ekonomik başarının en önemli unsurlarından birini teşkil etmektedir.

Bu başarının devamını sağlamak amacıyla, İrlanda AR-GE' yi ekonomik kalkınma politikasının temeli olarak algılamaktadır. Eėitime, özellikle bilimsel eğitime ve teknolojik araştırmaya yatırım yapılmaya devam edilmektedir. Bu konuya atfedilen önem çerçevesinde, 2006-2013 dönemini kapsayacak "Bilim, Teknoloji ve İcatlar Stratejisi" uygulamaya konulacaktır. Bu projenin amacı, AR-GE çalışmalarında kaydedilecek önemli gelişmelerle, İrlanda'nın bu alandaki lider ülkeler arasında yer almasını sağlamaktır.

III. DIş TİCARET

İhracat	: 109,992 milyar dolar (2005)
İthalat	: 70,265 milyar dolar (2005)
Dış Ticaret Hacmi	: 180,642 milyar dolar (2005)
Dış Ticaret Dengesi	: 39,727 milyar dolar (2005)

Genel İhracatı : Organik kimyasallar
: Tıbbi malzeme ve ilaç
: Büro makineleri, otomatik bilgi işlem makineleri
: Elektrikli makineler, aparatlar, aksesuarları ve parçaları
: Uçucu yağlar, esans maddeleri, tuvalet ve temizlik maddeleri

Genel İthalatı : Büro makineleri, otomatik bilgi işlem makineleri
: Elektrikli makineler, aparatlar, aksesuarları ve parçaları
: Yol taşıtları
: Petrol, petrol ürünleri, ilgili maddeler
: Sanayi ürünleri

İhracatta Ülkeler : ABD, İngiltere, Belçika, Almanya, Fransa
İthalatta Ülkeler: İngiltere, ABD, Almanya, Çin, Japonya

IV. YABANCI SERMAYE

Genel Bilgi

İrlanda, AB nüfusunun % 1'ine sahip olmasına rağmen, Avrupa'ya gelen yabancı sermaye yatırımının % 9'unu ülkeye çekmektedir. Avrupa'ya yönelik tüm yabancı sermaye yatırımları arasında;

- Sağlık yatırımlarının % 31'i,
- Bilişim ve İletişim Teknolojisi yatırımlarının % 12'si,
- Yazılım yatırımlarının % 41'i,
- Pan-Avrupa inřaat sektörünün % 25'i,
- Pan-Avrupa ortak hizmetlerinin % 34'ü,
- AR-GE yatırımlarının % 8'i,

İrlanda'da bulunmaktadır.

İrlanda'da 1.200'den fazla dış kaynaklı firma bulunmakta olup, yaklaşık 130.000 kişiye istihdam sağlayan bu firmaların gerçekleştirdiği ihracat yıllık 65,2 milyar Euro'ya, yaptıkları harcamalarla ekonomiye sağladıkları katkı da yıllık 14,7 milyar Euro'ya ulaşmaktadır. Bu firmalar ve çalışanları, ülkedeki imalatın 3/4'ünü, imalat ve hizmet sanayi ihracatının 9/10'unu, imalat ve uluslararası hizmetler sektörlerindeki istihdamın 1/2'sini karşılamaktadır.

İrlanda'daki yatırımların en büyük kaynağı tartışmasız ABD'dir. ABD'nin, tüm Avrupa'daki imalat sanayi yatırımlarının 1/4'ü İrlanda'dadır.

- İrlanda'daki imalat sanayiine yapılmış yabancı sermaye yatırımlarının yaklaşık % 33'ü ABD kaynaklıdır.
- ABD'nin tüm yazılım yatırımlarının yaklaşık yarısı İrlanda'dadır.
- İrlanda'daki AR-GE merkezlerinin % 60'ı ABD kaynaklıdır.
- İrlanda'daki müşteri destek hizmetlerinin % 75'i ABD kaynaklıdır.
- Ortak hizmet projelerinin % 60'ı ABD firmalarına aittir.
- İrlanda'da Bilişim ve İletişim Teknolojisi ile İlaç/Tıp sektörlerinde yapılan yatırımların büyük çoğunluğu ABD kaynaklıdır.

İrlanda'nın yabancı sermaye bakımından çekici bir merkez haline gelmesinde, İrlanda Hükümetlerinin uyguladığı tutarlı, başarılı ve iş çevrelerinin ihtiyaçlarına olumlu yaklaşan politikaların büyük katkısı vardır. Sonuç olarak, İrlanda, bankacılık, ticaret finansmanı, etkin ulaştırma imkânları ve gelişmiş bir telekomünikasyon sistemi gibi konularda dünya çapında hizmet sunma kapasitesine sahip, iyi gelişmiş bir altyapıya sahip olmuştur. Ayrıca, deniz aşırı firmaların ihtiyaçlarını karşılamak konusunda bankacılık ve finansal hizmetler itibariyle ciddi bir deneyim kazanmıştır.

Ekonomist Dergisi Bilgi Toplama Birimi'nin yaptığı bir değerlendirmeye göre, İrlanda, geçmiş yıllarda olduğu gibi 2004-2008 döneminde de, en çekici yatırım merkezlerinden biri olmaya devam edecektir.

Türk Yatırımları

İrlanda'da toplam 10 adet Türk sermayeli şirket faaliyet göstermekte olup, bunların büyük bir bölümü (FIBA International Financial Services Company Plc, Koratrade MTMC Ltd, Garanti Financial Services Plc, İş-Dublin Financial Services Plc, Zorlu Financial Services Ltd, Oyak European Finance Plc) Dublin'deki "Uluslararası Finansal Hizmetler Merkezi"nde işlem yapan finansal hizmet şirketleridir.

Ayrıca, Eczacıbaşı grubunun "Vitra Ireland Ltd." unvanlı firması Arklow şehrinde yer ve duvar fayansı üretimi alanında faaliyette bulunmaktadır. İrlanda'nın tek karo üreticisi olan firma, 2004 yılında gerçekleştirdiği yeni yatırımla, üretim kapasitesini 1 milyon 750 bin metrekareye çıkartmıştır.

Türkiye'deki yatırımları

İrlanda sermayeli firmalar, başlıca turizm ve imalat sektörlerinde faaliyet göstermekte, küçük bir bölümü ticaret yapmaktadır.

V. TÜRKİYE İLE İKİLİ İLİŞKİLER

1. Dış Ticaret Göstergeleri (\$)

İrlanda'nın Türkiye ile Dış Ticareti (Milyon Dolar)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
TÜRKİYE'YE İHRACATI	356	279.4	306.3	340.3	373.7	401.3
TÜRKİYE'DEN İTHALATI	115	130.6	212.9	293.7	400.1	509.1
HACİM	471	410	519.2	634	773.8	910.4
DENGE	241	148.8	93.4	46.6	-26.4	-107.8
İHRACAT DEĞİŞİM (%)		-22	10	11	10	7
İTHALAT DEĞİŞİM (%)		14	63	38	36	27
İHR/İTH (%)	310	214	144	116	93	79

Kaynak: İrlanda Merkez İstatistik Ofisi

2. Başlıca İhrac Ettiğimiz Ürünler 2005

SIRA	ÜRÜN	MİLYON DOLAR	PAY	DEĞ.
1	Yol taşıtları (hava amortisörlü araçlar dahil)	216,340.3	42%	76%
2	Hazır giyim	103,811.4	20%	46%
3	Elektrikli makineler, aparatları, aksesuarları ve parçaları	33,920.4	7%	53%
4	Haberleşme ve ses cihazları	22,786.9	4%	31%
5	Demir ve çelik	17,526.9	3%	-68%
6	Dokumacılık ürünleri	16,340.0	3%	44%
7	Sihhi tesisat, ısıtma ve aydınlatma malzemeleri	12,597.8	2%	0%
8	Metal eşya	12,562.9	2%	39%
9	Sebze ve meyve	12,472.1	2%	6%
10	Metal dışı mineral mamulleri	10,808.7	2%	25%

Kaynak: İrlanda Merkez İstatistik Ofisi

3. Başlıca İthal Ettiğimiz Ürünler 2005

SIRA	ÜRÜN	MİLYON DOLAR	PAY	DEĞ.
1	Tıbbi malzeme ve ilaç	77,784	19%	-5%
2	Uçucu yağlar, esans maddeleri, tuvalet ve temizlik müstahzarları	65,929	16%	21%
3	Diğer kimyasal maddeler ve ürünleri	49,391	12%	39%
4	Büro makineleri, otomatik bilgi işlem makineleri	41,215	10%	55%
5	Diğer	34,530	9%	-12%
6	Organik kimyasallar	30,295	8%	9%
7	Muhtelif imalat sanayi ürünleri	14,674	4%	1%

8	Metal eşya	10,729	3%	-6%
9	Elektrikli makineler, aparatları, aksesuarları ve parçaları	9,662	2%	154%
10	Hazırlanmış deriler, postlar ve mamulleri	9,373	2%	-46%

Kaynak: İrlanda Merkez İstatistik Ofisi

4. İkili Ticarete Yaşanan Sorunlar

Ticaretin çoğunlukla İngiltere üzerinden yürütülmesi, iki ülke arasındaki ekonomik ve ticari ilişkilerin daha da geliştirilmesini önlemektedir.

5. İkili Anlaşmalar

İki ülke arasında hava taşımacılığı konusunda 24 Ocak 1980 tarihinde Hava Taşımacılığı Anlaşması imzalanmış olup, söz konusu anlaşma 1982 yılında yürürlüğe girmiştir.

VI. İZMİR VE EGE BÖLGESİ İLE TİCARET VE İŞBİRLİĞİ OLANAKLARI

EGE BÖLGESİ'NDEN YAPILAN İHRACAT (2006)

	Miktar (kg)	Tutar (\$)
Ağaç	1.235.709,700	1.056.350,0300
Hububat	1.056.350,0300	126.271,5000
Konfeksiyon	174.823,620	2.604.537,45
Kuru Meyve	22.272.484,500	25.075.057,2900
Tekstil	795.289,230	3.716.628,1999
Yaş meyve	5.014.748,020	4.891.590,3168

İşbirliği yapılabilecek alanlar aşağıdaki gibidir.

- Bilişim, donanım, yazılım
- İlaç, kimya
- Oto yan sanayi
- Gıda
- Elektronik aletler

Ülkenin Odamızı son ziyareti

İrlanda Ankara Büyükelçisi Anthony Mannix 6 Nisan 2007 Cuma günü Odamıza bir ziyaret gerçekleştirerek, Yönetim Kurulu Başkanımız Sayın Ekrem Demirtaş tarafından kabul edilmiştir.

Türkiye'nin büyüyen ekonomisiyle dikkat çeken bir ülke olduğunu söyleyen Büyükelçi Mannix, ortak çıkarların ve amaçların belirlenmesi durumunda birçok alanda işbirliği yapılabileceğini belirtti. Öncelikle hangi alanlarda işbirliği yapılabileceğini çok net bir şekilde belirlenmesi gerektiğini, İzmir Ekonomi Üniversitesi'nin kurmayı düşündüğü teknopark projesinin bir başlangıç olabileceğini belirtmiştir. Odamız Yönetim Kurulu Başkanı Ekrem Demirtaş İrlanda'nın bilişim alanında çok gelişmiş ve hala gelişmekte olan bir ülke olduğunun altını çizerek teknopark alanında ortak çalışmaktan büyük memnuniyet duyacağını ifade etmiştir. Ayrıca üniversiteler arası öğrenci ve öğretim üyesi değişimi programlarının da geliştirilebileceğini belirtmiştir.

İrlanda Büyükelçisi Anthony Mannix ve İzmir Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı Ekrem Demirtaş

Dublin'de dijital şehir uygulamasına başlamak üzere çalıştıklarını belirten Bay Mannix, bilişim alanında yapılacak bir girişimin işbirliğini kolaylaştıracağını belirtmiştir. Türkiye'nin çok büyük ve önemli bir potansiyele sahip olduğunu ve bu sebepten dolayı müzakere sürecinde tüm dikkatlerin Türkiye üzerinde olduğunu belirten İrlanda Büyükelçisi, Türkiye'nin kaydettiği gelişimden AB'nin haberdar olmamasından problemlerin kaynaklandığını ifade etmiştir.

Avrupa Birliği üyeliğini ekonomik faydadan ziyade bir çağdaşlaşma projesi olarak gördüğünü söyleyen İzmir Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı Ekrem Demirtaş, Türkiye'nin batı dünyasının bir parçası olduğunu belirtmiş, siyasi istikrarın olduğu yerde ekonomik istikrarın da olduğunu belirtmiştir. Ziyaretin ardından Büyükelçi Anthony Mannix, İTO Başkanı Ekrem Demirtaş'a İrlandayı tanıtan bir kitap hediye etti. Odamız Yönetim Kurulu Başkanı Ekrem Demirtaş da Bay Mannix'e incir ve kenti tanıtan dokümanlar sundu.